

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

Навчальний рік 2025-2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«МЕДИЧНА СТАТИСТИКА»

(назва освітнього компонента)

Нормативний чи вибірковий освітній компонент вибірковий

Форма здобуття освіти очна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 224 «Технології медичної діагностики та лікування»
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація 224.02 «Протезування-ортезування»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Протезування-ортезування»

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

Курс 2

Силабус освітнього компонента
розглянуто на засіданні кафедри
громадського здоров'я та управління
охороною здоров'я

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем громадського
здоров'я

Протокол від
“28” серпня 2024 року № 14

Протокол від
“29” серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри

проф. В.А. Огнєв
(підпис) (прізвище та ініціали)

Голова

проф. В.А. Огнєв
(підпис) (прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Огнєв Віктор Андрійович, завідувач кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, д.мед.н., проф.
(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)
2. Усенко Світлана Георгіївна, доцент кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, к.мед.н.
(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Нестеренко Валентина Геннадіївна – доцент кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, кандидат наук;

Локація: м. Харків, пр. Науки, 4, корп. А, 3 поверх, кафедра громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

Очні консультації: час і місце проведення за розкладом кафедри.

Он-лайн консультації: локація (Google Meet) та час проведення за попередньою домовленістю з викладачем.

Професійні інтереси викладача: розвиток економіки сфери охорони здоров'я.

ВСТУП

Силабус освітнього компонента «Медична статистика» складено відповідно до Освітньо-професійної програми «Протезування-ортезування» другого (магістерського) рівня за спеціальністю 224 «Технології медичної діагностики та лікування», спеціалізація 224.02 «Протезування-ортезування», галузі знань 22 «Охорона здоров'я».

Опис освітнього компонента (анотація)

В процесі вивчення освітнього компонента здобувачі вищої освіти визначають та аналізують основні теоретичні та методичні основи біостатистики, закономірності здоров'я населення, діяльності системи щодо забезпечення збереження, зміцнення, та відновлення здоров'я населення.

Предметом вивчення освітнього компонента є сучасні принципи медичної статистики, теоретичні та методичні основи біостатистики, закономірності здоров'я населення.

Міждисциплінарні зв'язки: освітній компонент «Медична статистика» як освітній компонент ґрунтується на вивченні здобувачами вищої освіти освітнього компонента «Методологія науково-дослідної роботи».

Пререквізити вивчення освітнього компонента передбачає опанування теоретичних знань та практичних навичок з історії формування доказової медицини; основних принципів та значення доказової медицини для клінічної практики; значення епідеміологічних досліджень в профілактиці захворювань; визначення факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, які сприяють або перешкоджають виникненню і поширенню захворювань; дизайну епідеміологічних досліджень, його видів та їх характеристики; етапів епідеміологічного дослідження: визначення пріоритетів, постановки мети і завдань, формулювання гіпотези, визначення популяції, вибору дизайну, організації дослідження, формування вибірки, збору даних, аналізу та оформлення даних; типів епідеміологічних досліджень: описові і аналітичні; експериментальних епідеміологічних методів дослідження; історії впровадження рандомізації; видів та мети осліплення; принципів Кокрейнівської співпраці; правила формування клінічного питання та актуальних проблеми при формулюванні питань, його структури; джерел медичної інформації; електронних баз даних; вимог до скринінгових тестів, поняття про ROC-аналіз; основних підходів в критичній оцінці публікацій в медичних журналах та інших джерелах інформації; переваг та недоліків клінічних рекомендацій, посібників і т. п. та вимог до них; критеріїв якості клінічних настанов; показників і критеріїв медичної ефективності діяльності закладів охорони здоров'я.

Постреквізити. освітній компонент «Медична статистика» включає в себе інформацію щодо основних теоретичних та методичних питань доказової медицини як науки та практики й методологічної основи для аналізу та оцінки здоров'я населення та системи охорони здоров'я. Знання та навички доказової медицини є необхідною умовою для здійснення науково обґрунтованих досліджень у громадському здоров'ї, розуміння процесів, що відбуваються у громадському здоров'ї та здійснення професійної діяльності фахівця з громадського здоров'я.

Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE:
<https://distance.knmu.edu.ua/enrol/index.php?id=6124>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

1.1. Метою вивчення освітнього компонента «Медична статистика» є оволодіння здобувачами вищої освіти необхідними знаннями, навичками і набуття компетентностей щодо дослідження, аналізу та оцінки показників здоров'я населення, організації, ресурсного забезпечення та діяльності системи охорони здоров'я, розробки з позицій доказової медицини рекомендацій з попередження і усунення шкідливого впливу чинників на здоров'я.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компонента є

–формування профілактичного напрямку діяльності майбутніх лікарів з урахуванням можливого впливу на здоров'я населення чинників різного походження, оцінки ризику при розробці комплексних медико-соціальних заходів у взаємодії з системою громадського здоров'я; забезпечує вивчення правових і організаційних засад галузі охорони здоров'я; закладає основи вивчення організації лікувально-діагностичного процесу, а також оцінки його обсягу та якості при вивченні клінічних освітніх компонентів.

1.3. Компетентності та результати навчання, згідно з вимогами стандарту та освітньо-професійної програми освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей

1.3.1 Вивчення освітнього компонента забезпечує опанування здобувачами вищої освіти наступних **компетентностей**:

інтегральна: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та задачі дослідницького та/або інноваційного характеру під час професійної діяльності у сфері протезування-ортезування.

загальні:

ЗК 03. Здатність до роботи автономно, самостійно розрізняти, формулювати та вирішувати проблеми.

ЗК 04. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, у т.ч. в міжнародному контексті, мотивації людей та руху до спільної мети.

ЗК 05. Здатність шукати та оцінювати знання на науковому рівні, проводити дослідження на відповідному рівні, розробляти проекти та управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість, проводити пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

ЗК 08. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 16. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 17. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 01. Знання наукової основи предмета, обізнаність у поточних дослідженнях і розробках, а також розуміння зв'язку між наукою та перевіреним досвідом і практичного значення цього.

СК 02. Здатність обирати та застосовувати відповідні методи протезування-ортезування, які базуються на фундаментальних та доказових технічних процедурах.

СК 08. Здатність роботи у мультидисциплінарній команді

СК 19. Здатність застосовувати фізичні та математичні методи в аналізі, моделюванні функціонування живих організмів.

1.3.2 Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **програмних результатів навчання**:

ПРН 2. Знаходити ефективні доказові рішення у професійній діяльності, реалізуючи їх з метою визначення та забезпечення потреб пацієнта у протезуванні або ортезуванні.

ПРН 4. Вміти ефективно працювати у складі мультидисциплінарної команди, орієнтуючись на пацієнта та керуючись принципами професійної та етичної практики.

ПРН 6. Вміти управляти даними та перевіряти гіпотези (включаючи тести між двома або більше групами), визначати похибку вимірювання, надійність та валідність, статистичне значення під час планування, виготовлення та аналізу якості протезного або ортезного виробу

ПРН 9. Вірно та якісно виконувати усі важливі елементи процесу протезування або ортезування (від оцінки стану пацієнта до інструктажу щодо користування протезним або ортезним виробом), застосовуючи принципи професійної комунікації, толерантності, етики та конфіденційності.

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних **соціальний навичок (Soft skills)**:

толерантність, емпатія, вміння налагоджувати співробітництво з пацієнтом/клієнтом, колегами, проявляти лідерські якості, працювати в критичних умовах та логічно і системно мислити.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика освітнього компонента
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Вибіркова
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність: 224 «Технології медичної діагностики та лікування» (шифр і назва) Спеціалізація: 224.02 Протезування-ортезування	Рік підготовки:
		2-й
		Семестр
		3-й
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 40 самостійної роботи студента – 50	Освітній ступінь: другий (магістерський) ОПП: «Протезування-ортезування»	Лекції
		10 год.
		Практичні, семінарські
		30 год.
		Самостійна робота
		50 год.
		Індивідуальні завдання
		год.
		Вид контролю
		залік

2.1. Опис освітнього компонента

2.2.1. Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Вид лекції
1	Медична статистика: предмет вивчення та структура навчальної дисципліни. Основи та значення медичної статистики	2	вступна
2	Методичні основи організації статистичного дослідження в системі охорони здоров'я	2	тематична
3	Відносні величини, їх характеристика та графічні методи аналізу. Середні величини. Показники варіації.	2	
4	Оцінка достовірності статистичних досліджень. Аналіз взаємозв'язку між досліджуваними параметрами статистичних сукупностей	2	
5	Основи доказової медицини та актуальність її впровадження в сучасну практику	2	
	Всього годин	10	

2.2.3. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Медична статистика. Методичні основи організації статистичного дослідження в системі охорони здоров'я.	2	Презентація, бесіда, розповідь-пояснення, ділова гра, моделювання процесів, кейс-метод	ПК: Усне, письмове опитування, тестовий контроль, індивідуальні завдання Підсумковий контроль: залік
2	Організація, планування і проведення статистичного дослідження. Розробка плану та програми статистичного дослідження.	2		
3	Відносні величини, графічне зображення статистичних даних.	2		
4	Середні величини, методика їх обчислення. Варіаційні ряди	2		
5	Характеристика різноманітності ознаки. Методика оцінки ступеню неоднорідності ознаки, яка вивчається.	2		
6	Параметричні та непараметричні методи оцінки достовірності статистичних даних та аналізу гіпотез.	4		
7	Аналіз взаємозв'язку між досліджуваними параметрами статистичних сукупностей	2		
8	Динамічні ряди. Види і методи їх аналізу.	2		
9	Фактори ризику, методика їх вивчення та вплив на здоров'я населення	4		
10	Дизайн епідеміологічних досліджень: випадок-контроль, когортні, рандомізовані клінічні дослідження. Золотий стандарт	4		
11	Скринінг. Методика оцінки чутливості і специфічності скринінгових тестів	3		
12	Підсумковий контроль	1		
Всього годин		30		

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Соціальна медицина та громадське здоров'я як наука. Її завдання і методи. Історія становлення.	2	Презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування,
2	Медична статистика як наука, завдання, методи. Історія становлення.	4		

3	Теоретичні основи і розвиток науки та навчальної дисципліни «Медична статистика». Методичні основи організації статистичного дослідження в системі охорони здоров'я.	4		тестовий контроль.
4	Методика планування, організація та проведення статистичного дослідження стану здоров'я населення	4		
5	Відносні величини, графічне зображення статистичних даних.	4		
6	Середні величини, методика їх обчислення.	2		
7	Параметричні та непараметричні методи оцінки достовірності статистичних даних та аналізу гіпотез	2		
8	Кореляційно-регресивний аналіз.	2		
9	Метод стандартизації.	2		
10	Фактори ризику, методика їх вивчення та вплив на здоров'я населення	2		
11	Основи доказової медицини та актуальність її впровадження в сучасну практику.	2		
12	Дизайн епідеміологічних досліджень: випадок-контроль, когортні, рандомізовані клінічні дослідження. Золотий стандарт.	4		
13	Скринінг. Методика оцінки чутливості і специфічності скринінгових тестів	4		
14	Підготовка до практичних занять та опрацювання практичних навичок	8		
15	Самостійне опрацювання тем лекцій	4		
	Всього годин	50		

Методи навчання: Практичні методи – практичні заняття; наочні методи – метод демонстрацій; словесні методи - лекція, дискусія; доповіді; відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання – презентації.

Методи контролю (наводяться лише ті, які використовуються під час викладання освітнього компонента):

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); тестовий контроль; творчі завдання (презентація).

Підсумковий контроль: залік.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Поточна навчальна діяльність (ПНД) здобувачів освіти контролюється викладачем академічної групи після засвоєння кожної теми дисципліни, виставляються оцінки з

використанням 4-бальної (національної) системи. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за *ПНД* викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ. На прикінці семестру середній бал за *ПНД* викладачем кафедри переводиться у 200-бальну шкалу.

Таблиця

**Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу
(для освітнього компонента, що завершується заліком)**

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5,00	200	4,30-4,31	172	3,60-3,61	144
4,97-4,99	199	4,27-4,29	171	3,57-3,59	143
4,95-4,96	198	4,24-4,26	170	3,55-3,56	142
4,92-4,94	197	4,22-4,23	169	3,52-3,54	141
4,90-4,91	196	4,19-4,21	168	3,50-3,51	140
4,87-4,89	195	4,17-4,18	167	3,47-3,49	139
4,85-4,86	194	4,14-4,16	166	3,45-3,46	138
4,82-4,84	193	4,12-4,13	165	3,42-3,44	137
4,8-4,81	192	4,09-4,11	164	3,40-3,41	136
4,77-4,79	191	4,07-4,08	163	3,37-3,39	135
4,75-4,76	190	4,04-4,06	162	3,35-3,36	134
4,72-4,74	189	4,02-4,03	161	3,32-3,34	133
4,7-4,71	188	3,99-4,01	160	3,30-3,31	132
4,67-4,69	187	3,97-3,98	159	3,27-3,29	131
4,65-4,66	186	3,94-3,96	158	3,25-3,26	130
4,62-4,64	185	3,92-3,93	157	3,22-3,24	129
4,60-4,61	184	3,89-3,91	156	3,20-3,21	128
4,57-4,59	183	3,87-3,88	155	3,17-3,19	127
4,54-4,56	182	3,84-3,86	154	3,15-3,16	126
4,52-4,53	181	3,82-3,83	153	3,12-3,14	125
4,50-4,51	180	3,79-3,81	152	3,10-3,11	124
4,47-4,49	179	3,77-3,78	151	3,07-3,09	123
4,45-4,46	178	3,74-3,76	150	3,05-3,06	122
4,42-4,44	177	3,72-3,73	149	3,02-3,04	121
4,40-4,41	176	3,70-3,71	148	3,00-3,01	120
4,37-4,39	175	3,67-3,69	147	Менше 3	Недостатньо
4,35-4,36	174	3,65-3,66	146		
4,32-4,34	173	3,62-3,64	145		

Залік – виставляється викладачем академічної групи наприкінці останнього заняття, при умові відсутності академічної заборгованості з лекційних та практичних занять і наявності середнього балу, який $\geq 3,00$ (за 4-бальною шкалою).

Загальна поточна діяльність визначається як середнє арифметичне балів *ПНД*, які переводяться у 200-бальну шкалу ЕСТС (табл.).

Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може набрати за вивчення дисципліни – 200 балів. Мінімальна кількість балів становить 120.

Одержані здобувачем освіти бали викладач виставляє в індивідуальний план здобувача з відміткою «**зараховано**» та заповнює відомості успішності з дисципліни за формою У-5.03А.

Поточна навчальна діяльність (*ПНД*). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/doc_block_type/instrukczyi-navchalnogo-proczesu/).

Положення про порядок відпрацювання здобувачами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання здобувачами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

3.4. Питання до заліку:

1. Історія розвитку сучасної епідеміології.
2. Сучасні визначення епідеміології, основна мета і завдання. Види епідеміології.
3. Клінічна епідеміологія, як нова галузь медичних знань. Поняття «клінічна інформація». Оцінка якості клінічної інформації та її інтерпретація.
4. Клінічна епідеміологія, цілі, завдання, функції. Посадові інструкції клінічного епідеміолога.
5. Епідеміологічні дослідження – методологічна основа доказової медицини.
6. Планування програм клінічних випробувань: основні принципи.
7. Основні етапи описових епідеміологічних досліджень.
8. Основні прийоми епідеміологічного спостереження.
9. Поняття скринінгу. Його роль у формуванні гіпотези виникнення патологічного процесу.
10. Основи організації аналітичних досліджень. Виявлення факторів ризику розвитку хвороби.
11. Роль епідеміологічного експерименту і математичного моделювання для проведення науково-дослідницької роботи.
12. Поняття істинний клінічний результат і непрямі критерії оцінки.
13. Оцінка потенційної ефективності та безпеки профілактичних і лікувальних препаратів.
14. Оцінка потенційної ефективності діагностичних і скринінгових тестів.
15. Статистичні програми, які використовуються в науковій діяльності епідеміолога. Використання пакетів статистичних програм.
16. Перевірка статистичних гіпотез.
17. Прогнозування результатів епідеміологічних досліджень.
18. Правові основи проведення епідеміологічних досліджень.
19. Етичні засади проведення епідеміологічних досліджень.
20. Сучасні методичні вимоги для авторів медичних публікацій, присвячених оцінці ефективності епідеміологічних досліджень.
21. Взаємозв'язок дизайну і структури епідеміологічних досліджень.
22. Принципи планування і складання програм клінічних випробувань.
23. Етапи розвитку доказової медицини.
24. Ієрархія доказів в медицині.
25. Основні питання, які ставить клінічна епідеміологія і доказова медицина.
26. Систематична помилка. Види систематичної помилки.
27. Рівні достовірності доказів.
28. Роль праці Кокрейн в розвитку доказової медицини.
29. Види клінічних досліджень.
30. Когортні дослідження. Типи когорт.
31. Прогностичні дослідження. Ризик і прогноз.
32. Дослідження "випадок-контроль": характеристика, переваги та недоліки.
33. Рандомізоване контрольоване випробування: особливості дизайну, переваги і недоліки.
34. Види рандомізованих досліджень. Псевдорандомізоване клінічне випробування.
35. Клінічна значимість. Статистична значимість.

36. Основні характеристики систематичного огляду.
37. Види контролю при проведенні контрольованих клінічних випробувань.
38. Кокрейнівське співробітництво: характеристика організації та основні види діяльності.
39. Цілі та завдання діяльності Кокрейн.
40. Принципи роботи співпраці Кокрейн.
41. Структура Кокрейн. Кокрейнівські групи.
42. Докази Кокрейн: розробка, подання, доступність.
43. Кокрейнівська бібліотека: огляд баз даних.
44. Ключові характеристика Кокрейнівського систематичного огляду.
45. Цілі розробки Кокрейнівських систематичних оглядів.
46. Структура Кокрейнівського систематичного огляду.
47. Кроки розробки Кокрейнівського систематичного огляду.
48. Визначення питання огляду.
49. Пошук досліджень: характеристика етапу.
50. Ресурси, необхідні для розробки Кокрейнівського огляду.
51. Оцінка якості доказів у Кокрейнівських систематичних оглядах.
52. Способи мінімізації зміщення при розробці Кокрейнівського огляду.
53. Оцінка результатів. Види результатів.
54. Мета-аналіз: основні кроки.
55. Можливості та способи впровадження принципів доказової медицини в практику охорони здоров'я.
56. Ключові принципи розробки клінічних настанов і рекомендацій, заснованих на доказах.
57. Інноваційні способи доставки доказів в практику охорони здоров'я.
58. Основні підходи в критичній оцінці публікацій в медичних журналах та ін. джерелах інформації.
59. Джерела медичної інформації: критерії оцінки, пошук доказів.

3.5. Контрольні питання

1. Епідеміологічні дослідження – методологічна основа доказової медицини.
2. Планування програм клінічних випробувань: основні принципи.
3. Основні етапи описових епідеміологічних досліджень.
4. Основні прийоми епідеміологічного спостереження.
5. Поняття скринінгу. Його роль у формуванні гіпотези виникнення патологічного процесу.
6. Основи організації аналітичних досліджень. Виявлення факторів ризику розвитку хвороби.
7. Роль епідеміологічного експерименту і математичного моделювання для проведення науково-дослідницької роботи.
8. Поняття істинний клінічний результат і непрямі критерії оцінки.
9. Оцінка потенційної ефективності та безпеки профілактичних і лікувальних препаратів.
10. Оцінка потенційної ефективності діагностичних і скринінгових тестів.
11. Статистичні програми, які використовуються в науковій діяльності епідеміолога.
- Використання пакетів статистичних програм.
12. Перевірка статистичних гіпотез.
13. Прогнозування результатів епідеміологічних досліджень.
14. Правові основи проведення епідеміологічних досліджень.
15. Етичні засади проведення епідеміологічних досліджень.
16. Сучасні методичні вимоги для авторів медичних публікацій, присвячених оцінці ефективності епідеміологічних досліджень.
17. Взаємозв'язок дизайну і структури епідеміологічних досліджень.

18. Принципи планування і складання програм клінічних випробувань.

3.6. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні):

1. Роль та місце сучасної епідеміології у вивченні здоров'я населення.
2. Методи епідеміологічних досліджень та методика їх проведення.
3. Скринінг, як джерело інформації про здоров'я населення при проведенні епідеміологічних досліджень.
4. Клінічна епідеміологія, як наукова база прийняття клінічних рішень.
5. Фактори ризику: їх роль в епідеміологічних дослідженнях та особливості вивчення.
6. Особливості проведення епідеміологічних досліджень.
7. Систематичні огляди та огляди з мета-аналізом, їх підготовка та використання.
8. Клінічні керівництва, протоколи та рекомендації. Впровадження доказової медицини та оцінка результатів виконаної роботи.
9. Формування клінічного питання в доказовій медицині для вирішення проблеми в сфері охорони здоров'я.
10. Виявлення кращих обґрунтованих доказів для вирішення питання з позицій доказової медицини.
11. Критична оцінка знайдених доказів (літературних даних), їх достовірність та корисність.
12. Робота с базами даних медичної літератури, що пройшли експертну оцінку.
13. Систематичні огляди та огляди з мета-аналізом, їх підготовка та використання.
14. Клінічні керівництва, протоколи та рекомендації.
15. Впровадження доказової медицини та оцінка результатів виконаної роботи.

3.7. Правила оскарження оцінки

Правила оскарження оцінки регламентовані в «Положенні про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів освіти Харківського національного медичного університету», затвердженому наказом ХНМУ № 252 від 30.09.2020

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Полягає у дотриманні Етичного Кодексу, укладеного університетською спільнотою, в якому визначено основні моральні принципи (Кодекс корпоративної етики ХНМУ представлений на сайті <http://knmu.edu.ua>)

Відповідно до діючої «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу» здобувачі вищої освіти мають отримати оцінку за кожною темою освітнього компоненту. Якщо здобувач пропустив навчальне заняття він має його відпрацювати відповідно до «Положення про порядок відпрацювання студентами Харківського національного медичного університету навчальних занять». Відпрацювання проводяться щоденно черговому викладачу кафедри.

У разі, якщо здобувач не здав вчасно індивідуальне завдання з поважної причини, необхідно повідомити викладача про таку ситуацію та встановити новий строк здачі. Якщо здобувач не встигає з виконанням індивідуального завдання він може попросити у викладача відкладення терміну з обґрунтуванням причини невчасного виконання (викладач вирішує в кожній конкретній ситуації чи є сенс продовження строку виконання і на який термін).

У разі невиконання завдань під час навчальних занять, чи невиконання частини такого заняття викладач виставляє незадовільну оцінку, яку здобувач має пересклати викладачеві у вільний час викладача і здобувача, який слід попередньо призначити.

Під час лекційного заняття здобувачам вищої освіти рекомендовано вести конспект

заняття та зберігати достатній рівень тиші.

Під час практичних занять очікується достатній рівень підготовленості здобувачів до них та активна участь в роботі і виконанні поставлених викладачем завдань. Зокрема, очікується активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час занять важливі:

- повага до колег, ввічливість та вихованість,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливості та неупередженості,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами, підготовленість до заняття.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів вищої освіти очікується зацікавленість участю у різноманітних науково-комунікативних заходах з предметного профілю.

Успішне проходження курсу вимагає дотримання академічної доброчесності, знання та вміння використовувати при підготовці до занять та виконанні завдань Положення про порядок перевірки у Харківському національному університеті текстових документів – дисертаційних робіт, звітів за науково-дослідними роботами, наукових публікацій, матеріалів наукових форумів, навчальної літератури, навчально-методичних видань та засобів навчання на наявність текстових запозичень.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Політика академічної доброчесності

5.1. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

5.2. Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

5.2.1. об'єктивне та неупереджене оцінювання знань та вмінь студентів (здобувачів вищої освіти);

5.2.2. дотримання правил посилання на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, написання методичних матеріалів, наукових робіт тощо;

5.2.3. здійснення контролю за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти;

5.2.4. дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

5.2.5. інформування здобувачів вищої освіти об основних критеріях виявлення плагіату та відповідальності за його використання;

5.2.6. проведення заходів серед студентів із запобігання випадків плагіату.

5.2.7. надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;

5.3. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти передбачає:

5.3.1. використання у навчальній або дослідницькій діяльності лише перевірених та достовірних джерел інформації та правильно посилатися на них;

5.3.2. дотримання правил посилання на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, написання методичних матеріалів, наукових робіт тощо.

5.3.3 самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

5.3.4. дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

5.3.5. надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

5.4. Порушенням академічної доброчесності вважається:

- *академічний плагіат* – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

- *самоплагіат* – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

- *фабрикація* – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

- *фальсифікація* – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

- *списування* – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

- *обман* – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу;

- *хабарництво* – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі, отримання плати за поселення до гуртожитків, дозволу на використання матеріально-технічної бази Університету (якщо це не передбачає перелік платних послуг);

- *необ'єктивне оцінювання* – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

- *залучення підставних осіб* до списку авторів наукової (творчої) або навчальної роботи, участь таких осіб у поточній чи підсумковій оцінці знань;

- *примусові благодійні внески та примусова праця* – примус учасників академічного процесу сплачувати гроші або виконувати певну працю під загрозою зумисно завдати шкоди інтересам та правам здобувача освіти у навчанні чи інших питаннях.

- *виникнення ситуацій, які спричинили конфлікт інтересів* – реальна та потенціальна суперечність між особистими, майновими, немайновими інтересами самої особи чи близьких до неї осіб та її повноваженнями, присутність якої може вплинути на об'єктивність прийняття рішень, а також на вчинення або не вчинення дій під час виконання наданих їй повноважень;

- *перевищення повноважень* – використання службового становища, родинних зв'язків для отримання переваг у навчальній, науковій чи адміністративній сфері.

5.5. За порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники закладів освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- 5.5.1. відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- 5.5.2. позбавлення присудженого наукового (освітньо-творчого) ступеня чи присвоєного вченого звання;
- 5.5.3. відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
- 5.5.4. позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

5.6. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- 5.6.1. повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- 5.6.2. повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- 5.6.3. відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту);
- 5.6.4. позбавлення академічної стипендії;
- 5.6.5. позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

5.7. Види академічної відповідальності (у тому числі додаткові та/або деталізовані) учасників освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності визначаються спеціальними законами та/або внутрішніми положеннями закладу освіти, що затверджені (погоджені) Вченою радою університету та погоджені з відповідними органами самоврядування здобувачів освіти в частині їхньої відповідальності.

5.8. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності.

Кожна особа, стосовно якої встановлено факт щодо порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
- знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;
- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

5.9. Форми та види академічної відповідальності закладів освіти визначаються спеціальними законами.

5.10. За дії (бездіяльність), що визнані порушенням академічної доброчесності, особа може бути притягнута до інших видів відповідальності з підстав та в порядку, визначених законом.

Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Соціальна медицина, громадське здоров'я. В 4 т. Т. 1. Біологічна статистика : навчальний посібник / за заг. ред. В. А. Огнєва ; Міністерство охорони здоров'я України, Харківський національний медичний університет. — Харків : ХНМУ, 2023. — 316 с
2. Громадське здоров'я / за редакцією академіка НАМН України В.Ф. Москаленка. - Вінниця: Нова Книга. 2013. — 559 с.

Допоміжна

1. Закон України “Основи законодавства України про охорону здоров'я” від 19.11.1992 р. із змінами і доповненнями.
2. Закон України “Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення” від 24.02.1994 р.
3. Закон України “Про захист населення від інфекційних хвороб” від 06.04.2000 р.
4. Закон України “Про ліцензування певних видів господарської діяльності” від 01.06.2000 р. із змінами і доповненнями.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Сайт Верховної Ради України - <http://www.rada.gov.ua/>
2. Сайт Кабінету Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua/>
3. Електронна бібліотека Національної академії державного управління при Президентові України - <http://www.academy.gov.ua/?lang=ukr&tip=dop&tipn=library&page=78>
4. Сайт Представництва України при Європейському Союзі - <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua>
5. Сайт Національного агентства України з питань державної служби - <http://guds.gov.ua/govservice/control/uk/index>
6. Сайт бібліотеки Вищої школи державного управління Національної академії державного управління при Президентові України - <http://hspa.edu.ua/?lang=ukr&tip=dop&page=12>
7. U.S. National Library of Medicine - Національна медична бібліотека США <http://www.nlm.nih.gov/>
8. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського -- <http://www.dnpb.gov.ua/>
9. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського -- <http://www.nbuv.gov.ua/>
10. Національна наукова медична бібліотека України -- <http://www.library.gov.ua/>
11. Наукова бібліотека Харківського національного медичного університету <http://libr.knmu.edu.ua/index.php/biblioteki>
12. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка — <http://korolenko.kharkov.com/>.

8. ІНШЕ

Корисні посилання:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих освітніх компонентів понад обсяг навчального плану http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dysc.docx

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx